

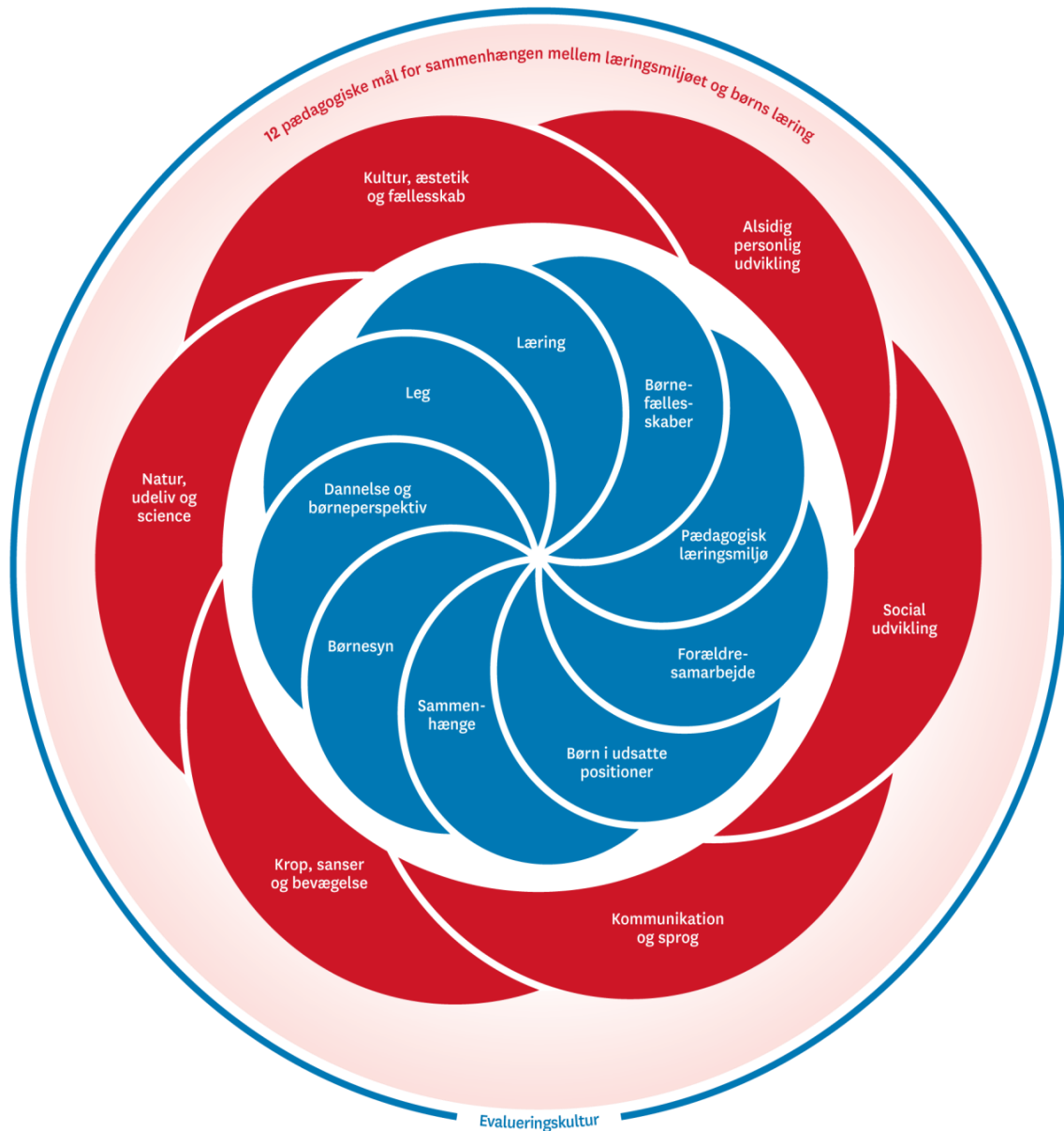

Pædagogisk læreplan for Børnehuset Rudegårds Allé 2021

Den pædagogiske læreplan udgør rammen og den fælles retning for vores pædagogiske arbejde med børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse. Læreplanen er et levende dokument, som kort beskriver vores pædagogiske overvejelser og refleksioner med eksempler, der er retningsgivende for det daglige pædagogiske arbejde.

Ramme for udarbejdelsen af den pædagogiske læreplan

Den pædagogiske læreplan udarbejdes med udgangspunkt i det fælles pædagogiske grundlag, samt de seks læreplanstemaer og de tilhørende pædagogiske mål for sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og børns læring.

Rammen for at udarbejde den pædagogiske læreplan er dagtilbudsloven og dens overordnede formålsbestemmelse samt den tilhørende bekendtgørelse. Loven og bekendtgørelsen er

udfoldet i publikationen [Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold](#). Publikationen samler og formidler alle relevante krav til arbejdet med den pædagogiske læreplan og er dermed en forudsætning for at udarbejde den pædagogiske læreplan. Derfor henvises der gennem skabelonen løbende til publikationen. På sidste side i skabelonen er der yderligere information om relevante inspirationsmaterialer.

Hvem er vi?

Her beskriver vi kort vores stamoplysninger, pædagogiske profil og lokale forhold. Det kan for eksempel være børnegruppens sammensætning og forskellige forudsætninger, de fysiske rammer, den geografiske placering og andet, der har betydning for vores pædagogiske arbejde.

Lovgrundlag:

- Børnehuset Rudegårds Allé drives af Rudersdal Kommune efter Servicelovens § 32. Serviceloven § 32 Stk. 3: *Kommunalbestyrelsen skal sørge for, at der er det nødvendige antal pladser i særlige dagtilbud til børn, der på grund af betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne har et særligt behov for støtte, behandling m.v., der ikke kan dækkes gennem ophold i et af de almindelige dagtilbud eller fritidshjem efter dagtilbudsloven.*

Da vi er et særligt dagtilbud, er Børnehuset ikke pålagt at arbejde ud fra dagtilbudsloven. Vi benytter vi os af specialpædagogiske tilgange og metoder, men er i høj grad også inspireret af den styrkede pædagogiske læreplan.

Specialpædagogisk profil:

Børnehuset modtager børn fra Rudersdal Kommune og fra andre omkringliggende kommuner. I Børnehuset Rudegårds Allé er der plads til 28 børn i alderen 0-7 år bl.a. med følgende udfordringer: Betydelig og varigt nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne, autismspektrum forstyrrelser, ADHD, for tidligt fødte børn, børn uden diagnose og børn, der har haft en svær start på livet.

Det er et tværfagligt Børnehus med fysioterapeuter, logopæd, ergoterapeut og psykolog tilknyttet.

Hvert år laver det tværfaglige personale en rapport på hvert enkelt barn. Forældrene udfylder forinden et spørgeskema, hvor de bl.a. formulerer de fokusområder, som de mener, er relevante for deres barn. I rapporten er der beskrivelser af barnet, mål og metodebeskrivelser samt evalueringer af tidligere mål. Målene tager udgangspunkt i forældrenes fokusområder. Efter udarbejdelsen af rapporten afholdes der tværfagligt møde med forældre og eksterne samarbejdspartnere.

Overordnede mål for alle børn i Børnehuset:

- At mestre et stigende antal færdigheder
- At blive selvhjulpen
- At komme til at føle styrkelse af eget selvværd

- At have indflydelse på egen hverdag via individuelle kommunikationsformer
- At skabe sociale relationer
- At opleve livsværdi og glæde

Specialpædagogisk grundsyn:

I Børnehuset anvender vi flere forskellige pædagogiske tilgange, vi henter bl.a. elementer fra den styrkede pædagogiske læreplan. Derudover er vi inspireret af neuropædagogik og en dialektisk grundforståelse i pædagogisk praksis. Af pædagogiske metoder bruger vi i forskellig grad Totalkommunikation, TEACHH, PECS, sociale historier, sanseintegration, sansemotorik og OPT.

Overordnet set er vores grundsyn en ressourceorienteret og relationsbaseret tilgang til børnene. Specialpædagogernes tilgang til børnene er kendetegnet ved en forsigtig tilnærmelse og en tilpas fysisk kontakt, hvor initiativer og bevægelser justeres med blik for børnenes svar, tegn og udspil. Samtidigt udfordres børnenes nærmeste udviklingszone, tålmodigt og vedholdende. Specialpædagogerne afstemmer sig følelsesmæssigt med børnene og hjælper dem med at sætte ord på deres følelser og oplevelser. Specialpædagogerne respekterer barnets grænser, men forsøger samtidig at udfordre dem og etablere et samspil.

Lokale forhold

Børnehuset ligger på en stille villavej i Holte, tæt på skov og i naturskønne områder. Børnehuset er opført til formålet - specialpædagogisk dagtilbud - i 1976.

I 2019 og 2021 har huset gennemgået en omfattende renovering, bl.a. med særlig dagsbelysning, som tilgodeser børn med synsnedsettelse, nyt køkken og loftlifte på to badeværelser til forflytning af børn med fysiske udfordringer samt nye badeværelser på tre af stuerne.

Børnehuset består af 4 grupperum, alle med udgang til et stort samlende køkken/alrum. Fra de 4 grupperum er der ligeledes udgang til en stor legeplads. Derudover har vi et mindre hus med en lille gymnastiksal, et mødelokale, et sanserum og et rum, hvor logopæden arbejder.

Børnene er inddelt i grupper. Personalets særlige kompetenceområder opdateres i forhold til børnenes udfordringer. Derfor kan alle børn profitere af Børnehusets tilbud - uanset hvilke udfordringer de har.

Pædagogisk læreplan

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i et fælles pædagogisk grundlag.”

”Det pædagogiske grundlag består af en række fælles centrale elementer, som skal være kendetegnende for den forståelse og tilgang, hvormed der skal arbejdes med børns trivsel, læring, udvikling og dannelse i alle dagtilbud i Danmark.”

De centrale elementer er:

- **Børnesyn.** Det at være barn har værdi i sig selv.

- **Dannelse og børneperspektiv.** Børn i alle aldre skal høres og tages alvorligt som led i starten på en dannelsesproces og demokratisk forståelse.
- **Leg.** Legen har en værdi i sig selv og skal være en gennemgående del af et dagtilbud.
- **Læring.** Læring skal forstås bredt, og læring sker fx gennem leg, relationer, planlagte aktiviteter og udforskning af naturen/naturfænomener og ved at blive udfordret. Men læring sker også i måltidssituationer og andre daglige rutiner
- **Børnefællesskaber.** Leg, dannelse og læring sker i børnefællesskaber, som det pædagogiske personale sætter rammerne for.
- **Pædagogisk læringsmiljø.** Et trygt og stimulerende pædagogisk læringsmiljø er udgangspunktet for arbejdet med børns læring.
- **Forældresamarbejde.** Et godt forældresamarbejde har fokus på at styrke både barnets trivsel og barnets læring.
- **Børn i udsatte positioner.** Alle børn skal udfordres og opleve mestring i lege og aktiviteter.
- **Sammenhæng til børnehaveklassen.** Sammenhæng handler blandt andet om at understøtte børns sociale kompetencer, tro på egne evner, nysgerrighed mv.

”Loven fastsætter, at alle elementer i det fælles pædagogiske grundlag skal være udgangspunkt for arbejdet med den pædagogiske læreplan og dermed det pædagogiske arbejde med børns læring i dagtilbud.”

”Nogle elementer, fx børnesynet skal altid være til stede i det pædagogiske læringsmiljø, mens andre elementer som fx arbejdet med at skabe en god overgang til børnehaveklassen kan være mere til stede i nogle sammenhænge end andre.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 14

Børnesyn, Dannelse og børneperspektiv, Leg, Læring og Børnefællesskaber

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 15

Hvordan kommer de fem centrale elementer fra det fælles pædagogiske grundlag til udtryk hos os og bliver omsat i vores hverdag sammen med børnene?

Børnesyn

I Børnehuset er børnenes udviklingsniveau meget forskelligt. Vi tager individuelle hensyn og giver relevante udfordringer i forhold hertil. Børnehuset arbejder ud fra et helhedssyn. Det vil sige, at der tages udgangspunkt i hele barnet, dets muligheder og barnets familie. Barnets forældre er vores tætteste samarbejdspartner. Sammen ser vi på barnets kognitive færdigheder, fysiske ressourcer og kompetencer- der er konstant fokus på zonen for nærmeste udvikling.

Dannelse

Med begrebet dannelse menes der her en dybere form for læring, hvor barnet som aktiv deltager forankrer værdier og viden i egen personlighed. Dannelse bliver forstået som en livslang socialiseringsproces, hvor børnene skal opleve medbestemmelse og medansvar. Ifølge Børnehusets optik handler dannelse også om specialpædagogernes forståelse af børnene og den måde, børn mødes på af specialpædagogerne. Vi, i Børnehuset, tolker dannelsesbegrebet som en vekselvirkning mellem en kognitiv læring - hvor børnene får tilført viden, børnenes aktive deltagelse og børnenes personlighed og væremåde (Hart m.fl. 2020: s. 31-32). I Børnehuset foregår børnenes dannelsesprocesser både gennem tilrettelagte og gennem spontane aktiviteter, hvor samspillet mellem børn og specialpædagoger får en udviklende dimension.

Børneperspektiv

Der er fokus på barnets ret til at blive forstået, anerkendt og retten til at vælge. Derfor tolkes der bredt i forhold til barnets udspil, signaler og kommunikation, dvs. vi ser på tegn hos børnene. I Børnehuset skabes rammer, hvor børnene kan have medindflydelse og medbestemmelse, ud fra det enkelte barns udviklingstrin. Barnet har en værdi i sig selv, og det er vigtigt, at barnet føler sig set og forstået. Børnene skal have mulighed for at bidrage til både spontane og planlagte aktiviteter. Barnets perspektiv skal have mulighed for at komme til udtryk ved, at specialpædagogerne følger dets intentioner og forsøger at forstå de aktuelle følelser og anerkender og understøtter dem (Hart m.fl. 2020: s. 35).

Praksiseksempel: Bilvask

En dreng er i en periode meget optaget af bilvaske. På stuen bygger drengen og en specialpædagog bilvaske i LEGO. Nogle af de andre drenge på stuen bliver inspireret af legen og af bilvaske generelt, og de leger nu med på legen. Legene udvikler sig henover tid, og der laves efterfølgende bilvaske ud af papmaché, maling, piberensere, skumsvampe mm. Drengen, der ellers er angst for at køre i Børnehusets bus, tager efterfølgende frivilligt med på tur til en tankstation for at se på en bilvask.

I ovenstående eksempel bliver der lavet læringsmiljøer hvor børnesyn, dannelse og børneperspektiv er inddraget. Der er et særligt fokus på drengens indre motivation til læring. Der tages udgangspunkt i bilvaske, og der laves aktiviteter, hvor drengen bliver udfordret på nogle af

de sociale, taktile og kommunikative udfordringer han har. Han laver aktiviteter sammen med andre børn, prøver at køre i bussen, rører ved forskellige materialer med forskellige konsistenser, som f.eks. maling og skuesvampe. Han bliver sprogligt udfordret, idet de forskellige farver på maling og LEGO klodser italesættes. Drengen er medbestemmende, og specialpædagogerne følger hans intentioner, samtidig med at han får tilført ny viden og oplever fællesskaber med andre børn.

Leg

Når børn leger, lærer de. Derfor tror vi på, at legen er grundlæggende for børns læring. Læringsmiljøer skabes således, at de drives af barnets iboende lyst til og motivation for at lege. Leg kan have mange forskellige former og udtryk og er forskelligt alt afhængig af, hvilket udviklingstrin barnet er på, men spontan latter, nærvær og varme mødeøjeblikke er noget, der glæder og fryder alle børn. (Hart m.fl. 2020: s. 25).

Specialpædagogerne har meget fokus på leg i dagligdagen og er opmærksomme på børnenes relationer, muligheder for samspil og leg med hinanden og hjælper dem til at blive inddraget. Specialpædagogerne oversætter børnenes handlinger og intentioner og er opmærksomme på at skærme børnenes leg. Specialpædagogerne går foran i forhold til at vise børnene, hvordan man leger. De er opmærksomme på børnenes initiativer til kontakt og hjælper med at sætte ord på, overfor de andre børn. Fokus er på at hjælpe børnene til at blive inddraget i leg eller aktivitet med andre børn, hvor specialpædagogernes rolle er at facilitere legen og hjælpe den fremad, oversætte børnenes handlinger og intentioner, samt understøtte børnene i at kunne afkode, hvad der sker i legen.

Praksiseksempel: Købmandsleg på legepladsen

Fire børn står og leger med vand på legepladsen. Et barn står ved vandhanen og "styrer" vandhanen, dvs. hvor meget vand de andre børn må få i deres spande og hvilke børn, der må være med i legen. Der opstår en konflikt i børnegruppen, da alle børnene selv gerne vil "styre" vandhanen. En specialpædagog går ind og er med i legen ("går foran") og er deltagende i legen, og styrer den hen mod en form for købmandsleg, hvor de andre børn skal "købe" vand af det barn, der står ved vandhanen. Børnene skiftes nu til at "styre" vandhanen. Legen gentages dagen efter.

To dage efter gentager de fire børn selv købmandslegen, hvor de denne gang "køber" blade og blomster af hinanden.

I ovenstående eksempel får legen et lærende element, hvor der er fokus på børnefællesskaber, turtagning og rolleleg, dog stadig ud fra børnenes egne interesser og motivation. Børnene viser tegn på genkendelighed når den pågældende købmandsleg bliver igangsat en anden dag. Børnene begynder efterfølgende, på eget initiativ, selv at lege den type leg, øver selv turtagning og leger rolleleg. Specialpædagogerne "går ved siden af" og "går bagved" i de efterfølgende lege og træder kun til, hvis der opstår konflikter mellem børnene.

Læring

Læring skal forstås bredt og sker f.eks. gennem leg, relationer, planlagte og spontane aktiviteter, og ved at børnene bliver udfordret. Børn lærer gennem kommunikation, udveksling og sociale

interaktioner. Specialpædagogerne skaber et alsidigt, inddragende og trygt læringsmiljø, der fremmer eksperimenterende kompetencer samt lyst til at lære og opleve mere.

Praksiseksempel: B-dag

Blå stue har planlagt at tage på en tur med Børnehusets blå bus. Seks børn og to specialpædagoger kører rundt i nærområdet og tager billeder af ting, der starter med b. På turen finder de bl.a. en benzinstation, en bilvask, en brandbil, en brandstation, en bus, en biograf og en bondegård. Da de kommer hjem, printer de billeder ud af de forskellige ting og laver det til en matcheopgave, hvor børnene skal matche to ens billeder.

For at turen får et lærende element, vælger specialpædagogerne at have fokus på udtale af ord, der starter med "b". De fleste børn på stuen er glade for at komme på bustur, herved er deres indre motivation inddraget. De kender i forvejen nogle af ordene, da de går på blå stue og Børnehuset har en blå bus, så turen er også indenfor zonen for nærmeste udvikling hos de fleste børn. Formålet med busturen og matcheopgaven er at have fokus på udtale, sprogproduktion, sprogforståelse og kommunikation.

Børnefællesskaber

Mødeøjeblikke, stemninger, relationer og venskaber er afgørende for, at børn oplever at være en del af fællesskabet. Leg, dannelse, læring sker i et socialt samspil med de øvrige børn og specialpædagogerne. I det specialpædagogiske arbejde med børnene, er der fokus på sammenhænge mellem børnenes perspektiver, mulighederne og begrænsningerne i det sociale rum og børnenes individuelle handleplaner. Der etableres børnefællesskaber på tværs af børnegrupperne for at skabe rum for, at børn kan etablere venskaber, mærke hinanden og få en følelse af fællesskab omkring et fælles tredje.

Praksiseksempel: Dukkelegen "At få besøg"

Fire børn og en specialpædagog sidder rundt om et bord. På bordet står en bakke med små dukker, kopper, kander, stole, borde mm. Specialpædagogen sætter legen i gang ved at tage en dukke og banke i bordet og sige "Hej, er der nogen hjemme? Må jeg komme på besøg?" Barnet ved siden af hende nikker og tager selv en dukke fra bakken og leger at hun skænker op i to kopper. Efter en kort legestund siger specialpædagogen farvel, og bakken med dukker m.m. bliver skubbet videre til et andet barn. Barnet fra før imiterer specialpædagogens leg og "banker" på hos et andet barn, der skænker op i de to kopper. Legen fortsætter og bakken med dukker m.m. bliver skubbet frem og tilbage mellem børnene.

I legen tages der udgangspunkt i en genkendelig hverdagsituation - "at få besøg".

Specialpædagogen forbereder legen ved at sætte dukker, bord, stole, kande og kopper på en bakke, som børnene sender videre til hinanden efter tur. Hvordan legene udvikler sig, er individuelt fra gang til gang og specialpædagogen kan motivere børnene ved f.eks. at sige: "må jeg sidde på stolen" og på den måde engagere børnene i legen. Gennem specialpædagogens kontinuerlige leg "at få besøg" observeres en tydelig glæde og forventning, når børnene samles. Det er tydeligt, at der i legen også ses små udspil mellem børnene, hvor de ved turtagning ser på hinanden, og på eget initiativ sender bakken med dukken videre.

Mange af børnene i Børnehuset giver udtryk for at de gerne vil lege og indgå i forskellige børnefællesskaber og samspil med hinanden. Dette er for nogle af børnene meget vanskeligt og viser sig ved, at de kommer til at gå for tæt på, i deres forsøg på kontakt, eller at de udtrykker en mere uhensigtsmæssig adfærd. Ved at samle børnene i et lille trygt og struktureret miljø, skabes der bedre betingelser for at opleve glæden ved at være sammen med de andre børn. Specialpædagogerne er opmærksomme på, at børnenes grænser ikke bliver overskredet og stopper samspillet, inden børnene bliver overstimuleret. På den måde arbejdes der på, at børnene får en ny og mere positiv erfaring i at børnefællesskaber ikke altid behøver at ende ud i kaos eller dårlige oplevelser.

Det er særligt vigtigt at skabe en balance mellem individ og fællesskab for børnene i Børnehuset, da mange af børnene har behov for i nogle situationer at blive skærmet fra udefrakommende indtryk og nogle gange også fra andre børn. Derfor arbejder vi i Børnehuset ud fra en dialektisk grundforståelse i vores specialpædagogiske praksis. Barnets udvikling forstås som en dialektisk udvikling, der foregår i konstant vekselvirkning mellem barnets medfødte, indre forudsætninger, og de sociale miljøer, det indgår i (Fisker s. 125). Fokus i den dialektiske grundforståelse er at hjælpe barnet med at lære og udvikle sig i interaktion med andre børn og voksne, uanset hvordan og hvorfor behovet for ekstra specialpædagogisk opmærksomhed og støtte er opstået (Fisker s. 128).

Praksiseksempel: Fællesrytmik i alrummet

Hver onsdag holder vi onsdagsrytmik for alle børn i Børnehuset. Vi synger sange med fagter og konkrete (en konkret genstand, som symboliserer en sang), synger sange med faldskærmen, så børnene kan mærke hinandens bevægelser imellem sig, og har fokus på sprog, rim, rytme, stemninger, nærvær og børnefællesskaber. En dreng havde i starten af sin børnehavetid svært ved at rumme de andre børn. Det var for overvældende at være sammen med så mange andre børn på én gang. Første gang drengen skulle præsenteres for fællesrytmik, sad han på skødet af en specialpædagog med ryggen til de andre og forlod lokalet efter første sang. Anden gang sad drengen, på samme måde, men var i stand til at være med til to sange og forlod så lokalet. Efter ca. et år hvor drengen gradvist var mere og mere med til fællesrytmik, endte drengen med at sidde på sin egen stol og gladeligt synge med på alle sangene.

Når vi i Børnehuset tager børn ud af børnefællesskaber, som i ovenstående eksempel, er det efter nøje overvejelser og en accept af, at noget kan være vanskeligt for barnet, og at det kan være overvældende og stressende at indgå i de almene miljøer for et meget sensitivt barn. Nogle gange er det en nødvendighed at gå tilbage i et mindre og roligere miljø, fordi barnet kan have svært ved at rumme et fællesskab og bliver overstimuleret. Pointen er derfor, at fokus i den specialpædagogiske praksis i Børnehuset er at rammesætte de miljømæssige betingelser på nogle måder, så børnene kan indgå i dem så længe som muligt og dermed deltage i lærende situationer, i så høj grad som muligt (Fisker s: 129).

Pædagogisk læringsmiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 22-23

Hvordan skaber vi hele dagen et pædagogisk læringsmiljø, der giver alle børn mulighed for at trives, lære, udvikle sig og dannes?

Det specialpædagogiske læringsmiljø handler om at fremme børns kropslige, følelsesmæssige, sociale kognitive udvikling og forståelse.

Indretningen i Børnehuset giver muligheder for en god fordeling af børn og specialpædagoger. Specialpædagogerne er opmærksomme på, at skærme børnenes leg ved at tilbyde dem mulighed for at lege i de forskellige rum, der er til rådighed. Der er mulighed for forskellige former for lege med det legetøj, der er til rådighed. Legetøjet er sorteret i reoler med kasser, hvor der er ruder i, der gør det muligt at se, hvad der er i kassen. På hver stue er der PECS vælgemapper, så børnene vha. fotos eller PCS symboler selv kan bede om det legetøj, de vil lege med. Specialpædagogerne er opmærksomme på at tilbyde og facilitere forskellige lege, i form af rollelege og konstruktionslege samt aktiviteter som puslespil, matcheopgaver, turtagningsøvelser eller højtlesning og sang og musik. Derudover er der stort fokus på at tilbyde mere fysiske og sansemæssige aktiviteter som f.eks. at gyngede i hængekøjer, lege med bønner, klatre på Bobles og træde eller mærke på sanseplader.

På alle stuer hænger der visuelle støttesystemer med fotos og PCS symboler. Der er individuelle tavler (dagsskemaer) med børnenes billeder på og visualiserede rækkefølger til handlingssekvenser – f.eks. håndvask - er sat op på badeværelserne. Organiseringen er kendetegnet ved forudsigelighed og forberedelse for børnene. F.eks. markeres overgange for børnene med et Time Timer ur, og de forberedes på, hvad der skal ske nu og bagefter: "Når uret bipper, så skal vi rydde op, og så har jeg noget, vi skal lege med..."

Der er sanserum med lysende kuglebad og sansestimulerende kuglestole til at dæmpe uro samt rum med afskærmede arbejdsborde opdelt i stationer, der giver mulighed for fred og ro og for ikke at blive forstyrret af andre børn. Der er en mindre gymnastiksal med trampolin, mekanisk hest, sansesøjle og andre muligheder for sansning og anden motorisk stimulation.

På legepladsen understøtter specialpædagogerne børnenes behov for fysisk aktivitet. Det fysiske læringsmiljø giver mulighed for at skabe en god kontakt mellem børn og specialpædagoger og understøtte leg.

Børnene bliver ofte delt op i mindre grupper i løbet af dagen.

Praksiseksempel: Tirsdag formiddag på rød stue

To børn og en specialpædagog går over i gymnastiksalen, hvor de sammen med en fysioterapeut, gennemgår en motorikbane og efterfølgende leger de i kuglebadet. To andre børn og en specialpædagog går i alrummet og øver at gå i ganghjælpemidler sammen med to andre børn fra en anden stue. Børnene motiveres ved at skulle gå hen mod noget spændende interaktivt legetøj, der lyser og siger sjove lyde. De sidste to børn fra rød stue, bliver på stuen og øver PECS og turtagningslege.

Ved denne opdeling skabes læringsmiljøer, der giver ro til fordybelse for de børn, der har brug for dette, og muligheder for fysisk udfoldelse for de børn, der har behov for det. Alle børn og specialpædagoger mødes til frokost og spiser sammen i fællesskab.

Samarbejde med forældre om børns læring

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 24-25

Hvordan samarbejder vi med forældrene om barnets og børnegruppens trivsel og læring?

Forældrene er vores tætteste samarbejdspartner. Sammen ser vi på barnets kognitive færdigheder, fysiske ressourcer og kompetencer. Børnehuset lægger vægt på det tætte forældresamarbejde bl.a. med mulighed for hjemmebesøg, samtaler, råd og vejledning, forældrekonsultation, fællesspisning og foredrag. Børnenes individuelle mål laves i samarbejde med forældrene.

I Børnehuset foregår en stor del af kommunikationen med forældre i barnets kontaktbog, på talemaskiner og andre kommunikationshjælpemidler eller på AULA. Her beskriver forældrene bl.a. barnets dagsform - en information der er vigtig i forhold til, hvordan der arbejdes med barnet i Børnehuset. Ligeledes beskriver specialpædagogerne barnets dag i Børnehuset.

Omdrejningspunkterne i kontaktbogen og på talemaskinerne m.m., er bl.a. at dele oplevelser, givende læringsmiljøer og erfaringsudveksle. Kontaktbogen og talemaskinerne m.m. er også et pædagogisk redskab til brug i samtalen, i samlingssituationen eller i én til én samtale med barnet. Herved kan f.eks. et barn uden verbalt talesprog bidrage til samtale i fælleskabet ved at specialpædagogen læser op fra barnets kontaktbog. Oplevelser, læringsmiljøer, legeforløb osv. visualiseres ved brug af foto og PCS symboler eller andre kommunikationshjælpemidler.

Praksiseksempel: På ferie for første gang

Et barn og dennes forældre skulle på ferie for første gang i barnets liv. Forældrene var bekymrede for at tage af sted, da barnet havde svært ved nye ting og skift. Specialpædagogerne lavede derfor, i samarbejde med forældrene, en kommunikationsbog og et dagsskema til barnet om, hvad der skulle foregå på ferien. Der var f.eks. et foto af barnets klapvogn, en flyvemaskine og af det hotel de skulle bo på, samt PCS symboler med "spise", "sove" og "holde i hånd". Da forældrene kom hjem fra ferien, lavede de en bog med oplevelser fra ferien, som barnet kunne vise i Børnehuset.

Eksemplet ovenover viser et samarbejde mellem Børnehuset og forældrene med henblik på at hjælpe barnet i nye omgivelser. Inden familien tog afsted på ferie blev barnet forberedt via kommunikationsbogen, og undervejs på ferien blev dagsskemaet brugt til at forberede barnet på nye omgivelser og skift.

Børn i udsatte positioner

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 26

Hvordan skaber vi et pædagogisk læringsmiljø, der tager højde for og involverer børn i udsatte positioner, så børnenes trivsel, læring, udvikling og dannelse fremmes?

Alle børnene i Børnehuset må betegnes som ”børn i udsatte positioner”. I Børnehuset er det den specialpædagogiske ekspertise og det inkluderende miljø, som er omdrejningspunktet for det enkelte barns trivsel og udvikling.

Mange af børnene i Børnehuset har oplevet at være gennem forskellige tilbud, inden de starter her. De har f.eks. gået i en almindelig daginstitution, der ikke har haft ressourcer til støttekrævende børn, eller de har gået i et tilbud med en støttepædagog tilknyttet. Alle tiltag som ikke er lykkedes godt nok, og derfor kan en stor del af børnene have et lavt selvværd og være stressede. Det der møder dem i Børnehuset er et anerkendende inkluderende miljø og et specialpædagogisk og neuropædagogisk grundsyn, hvor der er plads til at tage individuelle hensyn til det enkelte barn.

Sammenhæng til specialskoler/specialklasserækker

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 27

Hvordan tilrettelægger vi vores pædagogiske læringsmiljø for de ældste børn, så det skaber sammenhæng til specialskole/specialklasserækker?

Størstedelen af børnene skoleplaceres på specialskoler eller en specialklasserække på en folkeskole. Lærere fra de respektive skoler besøger barnet inden skolestart, og i forbindelse med besøget videregiver primærpædagerne informationer om barnet. Endeligt indkalder Børnehuset til et overleveringsmøde på de børn, som starter i skole, med deltagelse af det tværfaglige team, repræsentanter fra skolen og forældre. Der skrives i den forbindelse en opdateret statusrapport.

Praksiseksempel: Skolestart

Et barn, der skal starte i specialskole, er meget glad for sang og musik. Når det i Børnehuset vælger sange er det vha. konkrete. Barnet vælger mellem to forskellige sange f.eks. en badeand for ”Rapanden Rasmus” og en lille plastik elefant for ”En elefant kom marcherende” – ved at række ud efter den konkret, barnet helst vil synge sangen om. Da barnet skal starte i skole overleveres barnets yndlingsange med tilhørende konkrete til skolen, som vil benytte dem i deres morgensamling med barnet.

Ovenstående eksempel kan være med til at give barnet en lettere overgang fra Børnehuset til skole, idet der er noget genkendeligt fra barnets børnehavetid, som giver barnet trykthed.

I Børnehuset arbejder vi med specialpædagogiske metoder og værktøjer som f.eks. Totalkommunikation, PECS og TEACCH, der også benyttes på specialskoler og specialklasserækketilbud. Børnene bliver introduceret til og øver sig i at lave arbejdsbordsopgaver og benytte dagsskemaer, og de lærer at bruge kommunikationshjælpemidler som f.eks. talemaskiner. Når børnene starter i skole, er de derfor ofte bekendte med mange af de specialpædagogiske læringsmiljøer, der foregår på skolerne.

Øvrige krav til indholdet i den pædagogiske læreplan

Inddragelse af lokalsamfundet

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 29

Hvordan inddrager vi lokalsamfundet i arbejdet med at skabe pædagogiske læringsmiljøer for børn?

Børnehuset ligger i naturskønne områder, som flittigt bliver brugt til f.eks. gåture ned til Furesøen eller fugletårnet ved Vaserne. Derudover tager vi på indkøbstur til Holte Midtpunkt, bruger Rudegård stadions idrætsfaciliteter, går ind i Holte kirke og mærker stemningen i det store rum, eller låner spejderhyttens bålplads.

Børnehuset har en minibus, den benyttes til udflugter som f.eks. strandtur til Vedbæk Strand, besøg på skovlegepladser, besøg i stuekammeraters hjem - f.eks. til fødselsdage, ture til biblioteket eller biograftilbud i Reprisen.

Praksiseksempel: På tur til genbrugspladsen

Fire børn og to specialpædagoger tager med Børnehusets bus til den lokale genbrugsplads. De skal aflevere brugte batterier. Hvert barn får en lille pose med batterier med, som de skal hælde ned i beholderen til brugte batterier. Da de ankommer til genbrugspladsen går de rundt og ser på de forskellige piktogrammer af hvad de forskellige beholdere indeholder. Børnene skal selv finde piktogrammet med brugte batterier og tømme deres pose.

Formålet med turen er at tale om, hvordan man passer på miljøet, og hvordan brugte ting skal sorteres og kan genbruges. Undervejs på turen øver børnene også at holde i hånd to og to. De lærer at følge en plan for turen samt være i et anderledes miljø, støttet af visualisering.

Arbejdet med det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 30

Hvordan integrerer vi det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i det pædagogiske læringsmiljø?

Begrebet børnemiljø er et samlende begreb for det fysiske, psykiske og æstetiske børnemiljø i dagtilbuddet. Børnemiljøbegrebet skal forstås bredt.

I forhold til det fysiske børnemiljø i Børnehuset, er der på alle stuer støjdæmpende plader i lofterne, rumdelere, bordafskærmning og lys til svagtseende. Der er arbejdsborde på alle stuer, hvor børnene kan få ro til fordybelse. På tre af stuerne er der et lille rum, hvor der er plads til fysisk

udfoldelse eller rum for pauser og ro. Rummene er indrettet visuelt enkelt, for at fremstå så lidt forstyrrende som muligt.

Vores legeplads er opdelt i fire zoner med bakker, cykelstier med forskellig belægning, musikinstrumenter, bærbuske og græsarter. Vi har mulighed for at lukke af imellem de forskellige zoner, så vi kan regulere udearealet efter børnenes behov. Disse behov kunne f.eks. være opdeling i forskellige grupper, ro til fordybelse i aktiviteten, få eller mange aktivitetsmuligheder, aktiviteter som aktiverer eller dæmper arousal osv.

I forhold til det psykiske børnemiljø laves der børnegrupper på tværs af stuerne, der tilgodeser børneperspektivet. Der er et stort fokus på sociale relationer både blandt børn og specialpædagoger. Dvs. der er fokus på hvordan børnene trives med hinanden og med specialpædagogerne. I et godt psykisk børnemiljø bidrager fællesskab, venskaber, tryghed, tillid, medbestemmelse og udfordringer til en positiv hverdag. Hvis f.eks. to børn fra to forskellige stuer bliver gode venner, bliver dette tilgodeset, så børnene kan lege sammen på tværs af stuerne.

Et fokuspunkt, som vi prioriterer, er børns selvhjulpethed. På denne måde styrkes deres selvværd og selvtillid i hverdagen. Vi vægter ligeså børnenes trivsel højt, og ser på det enkelte barns basale behov i forhold til bl.a. søvn, medicin og mad.

I forhold til det æstetiske børnemiljø er Børnehuset indrettet, så det tilgodeser børnenes individuelle udfordringer. For mange ting og farver på væggene kan virke forstyrrende for de børn, der er let afledelige og har brug for ro omkring sig. Generelt er vi opmærksomme på at hjælpe børnene med ikke at blive visuelt overstimulerede. Vi har derfor mange flytbare elementer, som hurtigt kan tages ind på de forskellige stuer som f.eks. gulvprojekter, gynger og sanseplader mm.

I Børnehuset har vi faste traditioner for højtiderne og mærkedage, som bliver markeret rundt på stuerne. På stuerne pyntes der op efter årstiderne f.eks. "bladugler" om efteråret, vi sår bønner om foråret, som stilles i vindueskarmene, og laver julepynt til jul.

De seks læreplanstemaer

”Den pædagogiske læreplan skal udarbejdes med udgangspunkt i seks læreplanstemaer, samt mål for sammenhængen mellem læringsmiljøet og børns læring.

Det skal fremgå af den pædagogiske læreplan, hvordan det pædagogiske læringsmiljø understøtter børns brede læring inden for og på tværs af de seks læreplanstemaer.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 32

Alsidig personlig udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 36-37

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes alsidige personlige udvikling?

Det daglige arbejde med børnenes alsidige personlige udvikling handler bl.a. om at lære børnene at skabe strategier, der kan bruges til at opleve, rumme og udtrykke alle typer følelser, så børnene på sigt kan blive i stand til at regulere deres følelser på en hensigtsmæssig måde. Børns evne til følelsesregulering og udvikling af empati sker gennem trygge relationer, da børnene skal kunne bruge specialpædagerne i bearbejdningen af indtryk og følelser og som rollemodeller. Alsidig personlig udvikling handler for børnene om at opleve et godt børneliv, hvor de trives, så de har overskud til at udforske sig selv og relationer til andre børn og voksne. Dermed anser vi i Børnehuset relationsarbejdet som kernen i vores specialpædagogiske arbejde (Hart m.fl. 2020: s. 34). Alsidig personlig udvikling er tæt knyttet til dannelsesbegrebet, som tidligere beskrevet.

Praksiseksempel: Højtlesning af bogen "Rasmus brænder tungen" med Tegn til Tale og PCS symboler

En specialpædagog og to børn har et forløb over 8 gange, hvor de læser den samme bog. Bogen handler om drengen, Rasmus, der brænder sin tunge på noget varmt havregrød. Rasmus begynder at græde fordi han har brændt sin tunge. Først skælder hans mor ham ud, fordi han ikke kan vente på at grøden er kølet ned, så trøster hun ham bagefter og giver ham et kram. Grøden er nu tilpas lun og Rasmus spiser med velvære og nyder omsorgen fra sin mor.

Undervejs i fortællingen visualiserer specialpædagogen med Tegn til Tale de betydningsbærende udtryk i bogen, for på den måde at tydeliggøre kommunikationen. Derudover sidder hvert barn med PCS symboler med billeder af følelsesudtrykkene: glad, ked af det, vrede og kram. Når Rasmus f.eks. begynder at græde, forstærker specialpædagogen følelsen ved at gestikulere og vise hvordan man er ked af det, samtidig med at børnene skal finde det rette PCS symbol for "ked af det". Undervejs i fortællingen opnås en stor spændevide i følelsesregisteret, hvor specialpædagogen prøver at vise børnene, at Rasmus går fra at være ked af det og føle skam til at føle sig tryk og veltilpas. Derved viser specialpædagogen de to børn, vha. fortællingen hvordan Rasmus, med sin mors hjælp, regulerer sine følelser. Da forløbet foregår over flere gange, kan børnene huske fortællingen fra gang til gang, og evt. også genkalde sig nogle af de følelser, de selv har oplevet derhjemme eller i Børnehuset.

Social udvikling

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 38-39

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes sociale udvikling?

Social udvikling er udvikling af sociale handlemuligheder og deltagelsesformer som foregår i sociale fællesskaber, hvor børnene kan opleve at høre til. Her kan de gøre sig erfaringer med selv at øve indflydelse og med at værdsætte forskellighed. Specialpædagogerne ser på tegn, understøtter og tolker børnenes udspil og signaler. Vi leger lege, der øver børnene i deltagelse og medindflydelse. Specialpædagogerne går foran, ved siden af og bagved i lege og sociale relationer. Børns evne til følelsesregulering og udvikling af empati sker gennem trygge relationer, da børnene bruger specialpædagogerne i bearbejdningen af indtryk og følelser (Hart m.fl. 2020: s. 34). Vi leger lege, der styrker følelsesmæssig afstemning, fejlafstemning og genafstemning (Hart m.fl. 2020: s. 144).

Specialpædagogerne rammesætter og strukturerer dagen for børnene. Dette er en nødvendighed for bl.a. at kunne regulere arousal og derved at få ro i hjernen til læring og lagring af det indlærte og over tid at mestre hensigtsmæssige strategier. Specialpædagogerne planlægger aktiviteter, tid og rum for at tilgodese de mest optimale betingelser for læring og social udvikling. Hvis barnet er utrættest pga. manglende søvn, overstimulering eller er i høj arousal er vilkårene for læring og social udvikling vanskelige.

Praksiseksempel: Spille Vildkatten

En specialpædagog og to børn spiller Vildkatten. Et tredje barn kommer hen og spørger om det må være med, hvilket det gerne må. De tre børns funktionsniveau spænder vidt og specialpædagogen hjælper de børn, der har brug for det og udfordrer de børn, der har brug for det. F.eks. skal et barn ud fra specialpædagogens beskrivelse af en gris – det er et dyr, den er lyserød, den siger øf – gætte hvilket dyr der er på billedet. Undervejs i spillet opstår en konflikt idet et barn trækker et kort med et billede af et andet barns yndlingsfigur. Specialpædagogen løser konflikten mellem børnene og spillet fortsætter.

Ovenstående eksempel ses et længerevarende samspil om et fælles tredje, hvor børnenes umiddelbare interesse og motivation gribes. Specialpædagogen roser og anerkender børnene i eksemplet og tilpasser spillet, så børnene oplever succes og mestring. Børnene øver at vente på tur og at acceptere at en af medspillerne vælger ens yndlingsfigur. Derved øves følelsesmæssig afstemning, fejlafstemning og genafstemning hos barnet.

Kommunikation og sprog

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 40-41

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø børnenes kommunikation og sprog?

Det tværfaglige team har stor specialviden omkring kommunikation og kommunikationsformer. Det tværfaglige team opdateres i forhold til det enkelte barns behov og i forhold til at holde sig ajour på udvikling på området. Der reflekteres og udveksles løbende ift. erfaringer på stuerne og mellem forskellige faggrupper, og der arbejdes løbende tværfagligt. Barnets hverdag planlægges ud fra dets udviklingstrin, så det udfordres kommunikativt og kognitivt gennem aktiviteter og lege i hverdagen- dette for at bringe dem videre til det næste udviklingstrin. Børnene udfordres og motiveres i forhold til nysgerrighed og interesse for at kommunikere. F.eks. når nogle børn selv vælger at bruge tegn.

I Børnehuset arbejder vi ud fra Totalkommunikation, som er en specialpædagogisk tilgang til bevidst anvendelse af de mange forskellige måder at kommunikere på. Det er ikke kun en metode, men lige så meget en holdning til kommunikation. Det væsentlige i Totalkommunikation er at anvende alle forhåndenværende midler til at forstå andre og gøre sig forståelig. Udover det talte sprog indgår kropssprog, mimik, udpegning, åndedrag, stemmeføring, lyde, Tegn til Tale, barnets egne naturlige tegn osv. Når det drejer sig om valg af kommunikationsform, må man i det enkelte tilfælde vurdere, hvilken form der er bedst egnet. Der findes mange forskellige redskaber, som kan optimere brugen af Totalkommunikation. Eksempelvis billeder, PECS, boardmaker og andet billedmateriale som anvendes på tavler, dagsskemaer, talemaskiner, computere osv.

Praksiseksempel: Film med Puppet Pals

To børn og en specialpædagog laver en film sammen på en iPad, med app'en "Puppets Pals". Børnene har ikke meget talesprog. I filmen indgår fotos af de to børn sammen med tegneseriefigurer - prinsesser og drager. Specialpædagogen "speaker" indover filmen. På et tidspunkt spørger prinsessen de to børnefigurer om de skal hoppe, og alle hopper på skærmen. Efter et stykke tid smiler et af børnene og gentager ordet "hop" og siger det også efterfølgende, da hun er ude på trampolinen. Barnet bruger ganske få ord, og har aldrig sagt "hop" tidligere.

Specialpædagogerne indgår i samspil med børnene på en nærværende og anerkendende måde. I eksemplet ovenover tager filmen udgangspunkt i at børnene kan lide at hoppe. Der er altså genkendelse både i aktiviteten og i, at de selv er aktører i filmen, hvilket virker motiverende for lysten til at kommunikere. Specialpædagogen er opmærksom på børnenes tempo (latenstid) i kommunikationen, og giver god tid til at reagere. Det ene barn formår efterfølgende at bruge ordet relevant i anden kontekst.

Krop, sanser og bevægelse

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 42-43

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø udviklingen af børnenes krop, sanser og bevægelse?

Børnenes hverdag planlægges ud fra dets udviklingstrin, så det udfordres på alle områder i forhold til krop, sanser og bevægelse. Der reflekteres og udveksles løbende i forhold til erfaringer på stuerne og i det tværfaglige team. Alle sensoriske systemer og al motorisk udvikling er afhængige af stimulering. Der er altid åbent til sansehjernen, det er der ikke altid til tænkehjernen. Sanser er

porten til verden, og derfor arbejder vi meget med sanseintegration og sansemotorik i Børnehuset. Sanseintegration er hjernens evne til at modtage, bearbejde og integrere alle sansestimuli, så vi kan målrette vores adfærd efter informationerne. Hjernen har brug for meningsfuld sansning, for at vi kan forstå vores omverden, vores krop, vores bevægelser og alt det, der er omkring os. Dvs. at sanseintegration omhandler hjernens evne til at sortere, organisere og bearbejde sanseindtryk (Nissen s.76-77).

Der er børn, der har brug for individuel behandling hos fysioterapeuterne, andre kommer på små motorikhold. Enkelte børn har, grundet spasticitet i kroppen, behov for at bevæge kroppen igennem og for at øve at gå i ganghjælpemidler. Nogle børn har også behov for at få hjælp til at dæmpe motorisk uro, og andre har behov for at blive udfordret motorisk.

Praksiseksempel: Appelsinprojekt

Fem børn og to specialpædagoger sidder rundt om et bord. Alle har en appelsin hver, som de triller frem og tilbage mellem hinanden – og dufter til dem. Herefter bliver appelsinerne vasket og tørret, hvorefter børnene skærer appelsinerne over. Børnene presser, på skift, appelsinerne på en elektrisk juicepresser og til sidst drikker de juicen. Specialpædagogerne guider børnene gennem forløbet – både med fysisk hjælp og med verbal guidning.

Når appelsinerne trilles frem og tilbage mellem hinanden har børnene fokus på hinanden og fælles opmærksomhed. Afvaskningen af appelsinerne gør at taktilsansen kommer i spil idet, de mærker på appelsinerne. Når appelsinerne skal skæres over, er der fokus på finmotorikken og øje-hånd koordination. Duften fra appelsinerne kommer frem, når de bliver skåret over, og herved bliver lugtesansen aktiveret hos børnene. Når børnene presser appelsinen på den elektriske juicepresser er der fokus på den proprioceptive sans og årsag-virkning. Sidst men ikke mindst smager børnene på juicen og smagssansen bliver stimuleret. Specialpædagogerne er særligt opmærksomme på, at aktiviteten kan være udfordrende for nogle børn. Vi kan berøre barnet på skulderen eller tage det i hånden og på den måde give impulser til barnets nervesystem, som giver ro og balance. Ved berøring udløses hormonestoffet oxytocin, som skaber nærvær og tryghed.

Sansemotorik er sammenhængen mellem sensorisk input og motorisk aktivitet, som er grundlaget for alle vores handlinger. Det er et begreb, der dækker sensoriske og motoriske aspekter af kropslig funktion. Når vi foretager os noget med kroppen, har vi foretaget en forudgående sensorisk bearbejdning. For at kunne planlægge, styre og korrigere vores handlinger har vi forholdt os til de sensoriske input (Nissen s.104-105).

Praksiseksempel: Motorikbane

Fire børn gennemgår en forhindringsbane sammen med en fysioterapeut og en specialpædagog. Først starter de med at synge en startsang, der bruges som kontekstmarkør til at aktiviteten skal starte. Derefter giver fysioterapeuten og specialpædagogen børnene dybe tryk på hele kroppen, for at gøre børnene klar til en motorisk aktivitet. Herefter gennemgår børnene forhindringsbanen, hvor der er et barn på banen ad gangen. Mens børnene venter på at det bliver deres tur sidder de på en stol og har et "ventekort" i hånden. Børnene skal undervejs hoppe, rulle, kravle, klatre og kaste.

Mange børn har brug for støtte, guidning og tydelig struktur. En struktureret og velorganiseret motorisk aktivitet, som forhindringsbanen, kan give børnene succes frem for en mere løs struktur, der ofte er i fri leg og tumlelege (Nissen s. 28) Specialpædagogerne hjælper børnene med motorisk guidning, dvs. de er bindeleddet mellem sanseintegration og motorisk handling. Formålet med forhindringsbanen er, at børnene får styrket deres motoriske udvikling, oplever fælles opmærksomhed, øver begyndende forståelse af struktur og at vente på tur.

Natur, udeliv og science

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 44-45

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med natur, udeliv og science?

Naturoplevelser i barndommen har både en følelsesmæssig, en kropslig, en social og en kognitiv dimension. Naturen er et rum, hvor børn kan eksperimentere og gøre sig de første erfaringer med naturvidenskabelige tænke- og analysemåder.

Natur: Engagement, den umiddelbare glæde, sansning og her- og-nu-perspektivet fylder i børns oplevelser og lege i naturen. I Børnehuset er børnene ude i alt slags vejr. Der laves aktiviteter og planlægges projekter med fokus på natur, udeliv og science, f.eks. fuglemad af grankogler og margarine og frø. Vi går på ture i skoven og leder efter dyr og dyrespor, vi planter blomster i blomsterkasser og dufter til og mærker på forskellige naturelementer.

Praksiseksempel: Gåtur i skoven med fire børn, nogle svagtseende, hørehæmmede og i kørestole.

Inden børnegruppen tager afsted på turen bliver de forberedt vha. konkrete eller PCS symboler. En konkret for et af børnene er en bestemt gren, barnet altid har i sin konkretkasse. På turen bumler kørestolene henover ujævnt underlag. Børnene mærker vejret f.eks. vind i håret, solens stråler, regn eller blæst. På turen lytter de efter fugle eller møder en hund på vejen. Børnene kommer ud af deres vogne og prøver at ligge i skovbunden, hvor de mærker på og dufter til mos, grangrene og blade. Turen fortsættes ned til åen, hvor der bliver kastet sten og pinde i åen - børnene hører plasket og mærker vandsprøjt på sig.

I eksemplet ovenover får børnene sanseindtryk på alle områder. Når børnene går i skoven, går de helt uden at tænke over det og øver dermed deres proprioceptive sans. Børnene i kørestolen mærker bump på vejen og derved får en forståelse af deres kropsfornemmelse. Vi lytter til lydene af de grene vi går på og til fuglenes fløjten og herved er høresansen i spil. Børnene dufter til og mærker på bladene i skovbunden, hvorpå dufte – og taktilsansen bliver aktiveret. Vi ser på alle træerne og giver børnene en forståelse af, at vi er i en skov og at træer er noget, som vokser og når der er mange af dem, er det en skov. Kroppen husker sanseindtrykkene og genkender de forskellige oplevelser og indtryk over tid. Vi sætter ord på det vi møder og forstærker børnenes sanseindtryk.

Udeliv: Uderummet som læringsmiljø er karakteriseret ved direkte sanseoplevelser i et autentisk miljø og kan have forskellige kvaliteter. I Børnehuset prioriteres det at børnene kommer ud så vidt muligt dagligt efter frokost. Legepladsen er inddelt i 4 legezoner, der understøtter børnenes særlige behov for individuelle legemiljøer ude samt også indbyder til fælleskabsorienterede lege og børnefælleskaber.

Zone 1: Sansehøve: Miljø med udendørs musikinstrumenter, vandleg, bærbæde, bæde med forskellige græsarter, der alt sammen indbyder til oplevelser for krop og sjæl. Der er udgang til skoven herfra.

Zone 2: Klatrestativ, hængekøjemiljø, legehuse med sammenhængende sandkasse og adgang med kørestol og redegynge.

Zone 3: Bakke, rutschebane til individuelle - og fælles oplevelser, træningstrappe, cykelmulighed på almindelige - og særlige træningscykler. Overdækket terrasse. Lille sandkassemiljø i tæt tilknytning til 2 grupperum.

Zone 4: Jordtrampolin og sandkassemiljø.

Science: Sciencetilgangen vægter en undersøgende tilgang, som åbner for en aktiv inddragelse af naturen og naturfænomener som lys, luft, magnetisme og vejrfænomener. I Børnehuset laver vi f.eks. aktiviteter med is der smelter, når man putter varmt vand på. Vi laver lege hvor kastanjer eller bolde puttes ned gennem tagrenderør og ser effekten af dette. Vi laver aktiviteter med kartoffelmel og ser på effekten af hvad der sker når man hældes vand på. Vi fanger sommerfuglelaver og ser deres forvandling til at blive smukke sommerfugle.

I forbindelse med morgensamlingen taler vi om hvilken årstid det er og hvordan vejret er på den pågældende dag. Dette bliver visualiseret vha. PCS symboler og børnene skal f.eks. række ud efter et symbol med en sol på, hvis solen skinner.

Praksis eksempel: Sæbeskumsfodbad

To børn sidder i hver deres elektriske fodbad ude på badeværelset. Specialpædagogen hældes vand med forskellige temperaturer i fodbadene og spørger ind til om børnene helst vil have koldt, lunkent eller varmt vand. Børnene tænder selv for fodbadene og regulerer selv vibrationerne fra fodbadet. Der kommer sæbe i fodbadet og sæbeskum og bobler vokser sig kæmpestort. Bagefter får børnene smurt creme på fødderne.

I ovenstående eksempel sanser og mærker børnene forskellige temperaturer fra vandet. De mærker snurren og bevægelse under fødderne og kan selv regulere styrken af vibrationerne fra fodbadet. Børnene ser hvordan sæbeskum og bobler vokser sig kæmpestort og er selv med til at bestemme, hvor meget eller hvor lidt skum der skal i, og får en erfaring i regulering af hastighed, når de trykker på knapperne på fodbadet.

Kultur, æstetik og fællesskab

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 46-47

Hvordan understøtter vores pædagogiske læringsmiljø, at børnene gør sig erfaringer med kultur, æstetik og fællesskab?

Kultur er en kunstnerisk, skabende kraft, der aktiverer børns sanser og følelser, ligesom det er kulturelle værdier, som børn tilegner sig i hverdagslivet. Gennem læringsmiljøer med fokus på

kultur kan børn møde nye sider af sig selv og få mulighed for at udtrykke sig på mange forskellige måder. I Børnehuset arbejder vi med kultur, æstetik og fællesskaber ved forskellige kreative og kulturelle projekter, der som oftest binder sig op på vores årsplan og årstidstemaer. Vi tager f.eks. på tur til det lokale plantecenter og ser på julepynt og bagefter går vi hjem og laver vores eget julepynt. Derudover laver vi f.eks. også malerprojekter hvor børnene trykker balloner med maling ned på papir eller putter maling, papir og en kugle ned i en plastickasse, hvorpå børnene skal ryste kassen og herefter se det færdige resultat.

Praksiseksempel: Fællestegninger på gulvprojekteren

Tre børn og en specialpædagog ligger eller sidder på gulvet, mens et tegneprogram kører på gulvprojekteren. Børnene har hver en pen, der kan bruges til at tegne eller lave stempler på en stor overflade på gulvet. To af børnene vælger at lave dyr vha. stempelfunktionen, hver gang de trykker med pennen kommer der et dyr frem og en tilhørende dyrelyd kommer frem. Børnene vælger hunde og elefanter. Det sidste barn valgte at tegne med en rød farve, og tegner rundt om dyrene. Specialpædagogen spørger børnene, om de er tilfredse med deres kunstværk og tager et foto af billedet, som senere bliver vist til børnenes forældre og de andre børn fra deres stue.

I ovenstående eksempel har vi lavet en motiverende aktivitet for børnene, som fremmer læring af dyrebilleder der kobles sammen med dyrelyde. Fokus er desuden at fremme kreativiteten ved selvstændigt valg af farve og motiv, selvstændigt valg af dyr, fælles fokus og stemning. Alle kan deltage i fællesskabet uanset kognitivt niveau, og børnene kan få mulighed for at udtrykke sig kunstnerisk. Det færdige produkt kan vises frem, og man kan tale om, hvad det forestiller.

Evalueringsskulturer

”Lederen af dagtilbuddet er ansvarlig for at etablere en evalueringsskulturer i dagtilbuddet, som skal udvikle og kvalificere det pædagogiske læringsmiljø.”

Den styrkede pædagogiske læreplan, Rammer og indhold, s. 50-51

Hvordan skaber vi en evalueringsskulturer, som udvikler og kvalificerer vores pædagogiske læringsmiljø?

Det vil sige, hvordan dokumenterer og evaluerer vi løbende vores pædagogiske arbejde, herunder sammenhængen mellem det pædagogiske læringsmiljø og de tolv pædagogiske mål?

Først og fremmest er det børnenes individuelle handleplaner (rapporter), der er altafgørende for dokumentations – og evalueringsskultureret i Børnehuset. En til to gange om året bliver der udarbejdet mål for børnene, og de tidligere mål evalueres i samarbejde med forældrene og det tværfaglige team. Målene bliver løbende taget op på møder med forældrene, stuemøder eller tværfaglige møder og kan justeres og tilpasses.

Derudover planlægges der pædagogiske læringsmiljøer og projekter og tværfaglige børnehold med terapeuterne, hvor der f.eks. er fokus på kommunikation eller krop, sanser og bevægelser. Dette bliver dokumenteret via videooptagelser, fotos, observationer og praksisbeskrivelser og bliver evalueret på teammøder og tværfaglige stuemøder.

Der bliver hvert år udarbejdet en årsplan, som bl.a. tager udgangspunkt i årstiderne og i nye og gamle traditioner. Dette er medvirkende til at give Børnehuset en ekstra dimension – og er en mulighed for spændende og anderledes oplevelser for børnene. I årsplanen er der aktivitetsdage eller temaforløb med særligt tilrettelagte forløb. Aktiviteterne kan foregå i fællesskab, stuevis eller i små tværgrupper. Desuden er der traditioner i forbindelse med højtiderne. I vores planlægning tager vi højde for, at aktiviteterne skal rumme flere niveauer, så flest mulige børn kan få glæde af at deltage.

Børnehusets årsplan evalueres hvert år på et p-møde i november måned. Flere af projekterne/temaerne/aktiviteterne fra årsplanen bliver evalueret via Rudersdal Kommunes "Postkortmetode" eller EVP modellen. I år 2020 har der særligt været fokus på dokumentation og evaluering af vores forløb omkring interaktive læringsmiljøer, børnefællesskaber og læringsmiljøer om eftermiddagene fra kl 14.30-16.30.

I løbet af år 2020 har vi lavet en række nye tiltag i forhold til dokumentations- og evalueringsarbejde i Børnehuset. Der er blevet udarbejdet nogle neuropædagogiske beskrivelser af de specialpædagogiske dagligdagsaktiviteter, som børnene ofte deltager i. Disse beskrivelser er blevet kombineret med "Skema til handling", når vi laver læringsforløb med børnene i små grupper. De neuropædagogiske beskrivelser er stationære, mens Skema til handling er et skema i bevægelse, som kan justeres alt afhængigt af den pågældende børnegruppe. Vha. iagttagelser og observationer af børnegrupperne, er børneperspektivet i fokus. Evaluering af de forskellige hold foregår typisk hver 8. uge vha. postkortmetoden eller EVP-modellen. Dette foregår på teammøder, hvor de to faglige fyrtårne er primus motor på evalueringen. Vi har fokus på at de faglige fyrtårne mødes på tværs af teamsene og erfaringsudveksler og styrkes i processen.

Hvert andet år bliver der udarbejdet en forældretilfredshedsundersøgelse for alle dagtilbud i Rudersdal kommune. Resultatet af Børnehuset Rudegårds Allés forældrebesvarelse bliver fremlagt på et personalemøde og efterfølgende evalueret. Der kan være nedslag derfra, som ledelsen beslutter skal være indsatsområder i løbet af den efterfølgende tid. I den seneste forældretilfredshedsundersøgelse har der ikke været nedslag, som har været relevant for vores særlige dagtilbud. Dvs. det er forehold, som vi i Børnehuset ikke kan gøre noget ved - f.eks. valgmuligheder af dagtilbud.

Hvert andet år er der pædagogisk tilsyn i Børnehuset. Ud fra tilsynsrapporten har den daglige leder valgt, at vi særligt skal arbejde videre med følgende opmærksomhedspunkter: Børneperspektiv og legezoner.

En gang om året samler lederteamet i Børnehuset dokumentationen og evalueringerne fra ovenstående punkter og analyserer data. Ud fra analysen vælger lederteamet hvilken indsats, der skal arbejdes med i det kommende år. Dette sker i forbindelse med udarbejdelse af den kommende årsplan.

I slutningen af år 2020 har lederteamet valgt, at der i den kommende tid skal være fokus på små læringsmiljøer for børnene på tværs af stuerne. Baggrunden for dette er opmærksomhedspunkter fra det pædagogiske tilsyn, men også den positive effekt, vi har set fra tidligere forløb med børnehold på tværs af stuerne (som fremgår af evalueringen vha. postkortmetoden). I arbejdet med læringsmiljøer på tværs inddrages også børneperspektivet, idet børnene har mulighed for indflydelse på, hvilke børnehold de kommer på.

Implementering af nye tiltag som f.eks. dokumentations – og evalueringsmetoder (redskaber) kræver lang tid at få implementeret i Børnehuset. Derfor vil vi i løbet af næste år arbejde videre med noget af det vi er begyndt på sidste år, f.eks. Skema til handling, EVP modellen og Postkortmetoden.

Hvordan evaluerer vi arbejdet med den pædagogiske læreplan, som skal foretages mindst hvert andet år?

I efteråret 2019 blev der nedsat en arbejdsgruppe bestående af to repræsentanter fra ledelsen samt to specialpædagoger. Arbejdsgruppen mødtes to hele dage, hvor der blev lavet et udkast til læreplanen. Den daværende leder udarbejdede efterfølgende læreplanen og fremlagde den på et personalemøde, hvor alle i Børnehuset kunne komme med rettelser og kommentarer.

I efteråret 2020 blev læreplanen taget op til revurdering og evaluering. Fem specialpædagoger blev inddraget i processen og skulle sammen med deres stuekollegaer komme med praksiseksempler af de forskellige læreplanstemaer. Ledelsesteamet har efterfølgende udarbejdet et udkast til læreplanen, som blev fremlagt på et personalemøde, hvor alle igen kunne komme med rettelser og kommentarer.

Litteraturliste

- "Den sårbare inklusion – diagnoser og fællesskabende pædagogik i dagtilbud" af Tine Basse Fisker. (2015) Forlaget Dafolo
- "Leg for sjov og alvor – et neuroaffektivt perspektiv" af Susan Hart m. fl.(2020) Hans Reizels Forlag
- "Sansemotorik og samspil – forstå børn, der er svære at forstå" af Connie Nissen. 2016. Dansk psykologisk forlag
- "Hvordan man fremmer indlæringen hos mindre børn inden for autismspektret" af Liz Hannah. 2001. Videnscenter for autisme
- "Grundfaglig viden om pædagogiske miljøer og aktiviteter" af Tine H Mortensen(red) (2017) Akademisk forlag.
- "Den styrkede pædagogiske læreplan – grundbog til dagtilbudspædagogik" af Tine H Mortensen og Torben Næsby (red) (2019) Forlaget Dafolo
- [Børn med synshandicap](#)
- [Hvad er cerebral parese](#)